

I. RIJEЧ ПРЕДСЈЕДНИКА ЦРНОГОРСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЈЕТНОСТИ АКАДЕМИКА БРАНИСЛАВА ШОШКИЋА ПРИЛИКОМ ОТВАРАЊА СКУПА

Другарице и другови,
уважени гости,

Дозволите да вас најсрдачније поздравим у име Црногорске академије наука и умјетности.

Желим, такође, да вам захвалим за одзив и учешће у раду научног скупа којем придајемо особит значај.

Може се констатовати да у наше вријеме — из године у годину — за питања језика расте интересовање и науке и наше самоуправне социјалистичке заједнице у цјелини.

Однос друштва према питањима језика у Црној Гори исказан је на најбољи начин у Уставу ове републике. Слободан сам да вас подсетим на члан 172. који гласи:

„На територији Социјалистичке Републике Црне Горе равноправни су сви језици народа и народности Југославије, као и њихова писма.

У Социјалистичкој Републици Црној Гори у службеној употреби је српскохрватски језик ијекавског изговора. Равноправна су оба писма — ћерилица и латиница.“

У слиједећим члановима указује се на примјену ових начела у складу са правима народа и народности који живе на територији Црне Горе.

Полазећи од цитираних темељних начела, Црногорска академија наука и умјетности настојала је да проблемима језика — у својим пројектима и активностима — приступа с највишом мјером научне објективности и уз осјећање пуне одговорности пред нашом вишенационалном заједницом. Полазили смо, такође, од увјерења да је за Црну Гору веома повољна околност што се развија на ширем језичком подручју — заједнички језик служио нам је и служи као постојан мост за зближавање народа, за снажније прожимање и узамајмно обогаћивање наших култура, наше науке и умјетности.

Црногорска академија наука и умјетности дјеловала је и дјеловаће у духу споменутих уставних одредби. Њима су се руководила сва радна тијела Академије, а у првом реду Одбор за језик, чије залагање и резултате веома цијенимо. Истим начелима руководили смо се и у току конципирања и припремања овог изузетно значајног научног скупа.

Увјерен сам, стога, да ће и ваш садашњи заједнички рад протицати у истом духу.

Бићемо вам захвални за тако драгоцјен допринос обиљежавању десетогодишњице постојања и рада наше академије.

Отварајући научни скуп „Црногорски говори — резултати досадашњих испитивања и даљи рад на њиховом проучавању“, желим вам, другарице и другови, успјешан рад и научна остварења трајне вриједности.

II. ПОЗДРАВНЕ РИЈЕЧИ

Проф. др ДАЛИБОР БРОЗОВИЋ, изванредни члан ЈАЗУ — у име ЈАЗУ

Сматрам за особиту част да у име најстарије јужнословенске академије поздравим овај научни скуп, који ће се бавити проблематиком црногорских народних говора. Југославенска академија знаности и умјетности увијек је имала нарочит интерес за језична питања Јужних Славена, и то посебно за језична питања оних народа који говоре хрватско-српским или српско-хрватским језиком, што је за нас, разумије се, апсолутно синонимно. Најбољи доказ за ту бригу, за та настојања, свакако је у својем роду јединствени велики рјечник хрватскога или српскога језика, како га је назвао његов зачетник, Ђуро Даничић. Данас, разумије се, Југославенска академија није више једина академија на славенском југу и ми смо веома сретни што су јужнословенски народи, један за другим, основали своје националне академије, но остало је нешто од духа онога доба, од времена Штросмајерова, Рачкога, Даничића, Јагића. У свакој од јужнословенских академија наша академија гледа своју сестру, а наравно, како каже и народна приповијетка, она која је најмлађа сестра, мора бити срцу особито драга. Желим овому скупу што успјешнији и плоднији рад на освјетљавању изванредно занимљиве проблематике богатих и лијепих говора црногорскога народа.

Академик Павле ИВИЋ — у име САНУ

Пала ми је у део драга дужност и част да у име Српске академије наука и уметности поздравим овај научни скуп.

Црна Гора већ има лепу традицију у организовању лингвистичких састанака. Подсетићу само на Славистички конгрес у

Будви 1969. и на Ономастички симпозијум у Тивту 1975. Исто тако импонују и остварења у другим лингвистичким пословима из области међурејубличке сарадње, таквима као што су рад на дијалектолошким атласима или издавање значајног *Зборника за језик и књижевност*, књига прва, 1972. Овога пута с иницијативом наступа Црногорска академија наука и умјетности с одлично изабраним предметом разговора. Црногорски народни говори су у научном погледу ванредно занимљиви, а у њиховом проучавању већ су постигнути завидни резултати. Уверен сам да ће привлачност теме, добар одзив позваних и топло гостопримство којим нас окружују домаћини обезбедити пун успех овом састанку. Нека је срећан овај почетак и нека буде брз и плодан даљи напредак у будућности!

Проф. др Асим ПЕЦО, члан АНУБиХ — у име АНУБиХ

Имам пријатну част, а и лијепу дужност, да у име АНУБиХ поздравим овај скуп и да му пожелим плононосан рад. Послови који сада стоје пред Црногорском академијом наука нису и само њени послови. То су послови свих нас, свих оних којима је стало до напретка наше науке. Управо због тога, а и због традиционалних пријатељских веза које постоје између наших двију академија, ми смо овај научни скуп примили као дио својих послова, као дио својих обавеза. Да је то тако говори и чињеница да се на Скупу, са рефератима, нашла цијела наша комисија за лингвистичка испитивања, уз њу да, такође са рефератом, учествује и другарица Алирејзовић, из Балканолошког института. Уз ово бих додао и чињеницу да је један од организатора овога скупа, др Драгомир Вујичић, члан наше Комисије. Мислим да су овакве сарадње вишеструко корисне. Треба их његовати и убудуће. Искуство нас учи да добри односи међу појединцима стварају услове за развијање добрих односа међу колективима.

Са жељом да овај скуп отвори нову страницу у раду наших дијалектолога, да означи нову етапу у сарадњи међу нашим академијама, и научним институцијама уопште, ја вас још једном, све, најтоплије поздрављам и желим успјешан рад.

Проф. др Љатиф МУЉАКУ — у име АНУК и Филозофског факултета у Приштини

У име Академије наука и уметности Косова и Филозофског факултета у Приштини поздрављам научни скуп „Црногорски говори“, са жељом да има што више успеха.

Академија наука и уметности Косова и Филозофски факултет у Приштини желе да овај скуп допринесе и расветљавању

узајамних међујезичких утицаја између српскохрватског, односно јужнословенских језика, с једне, и албанског језика, с друге стране.

Др Драго ЂУПИЋ — у име Института за српскохрватски језик у Београду

Ја имам и много личних разлога да се радујем овом скупу и да му пожелим успјех, између осталог и због тога што сам доста радио на припреми програма Академије за испитивање говора Црне Горе. Успјех скупу желим и у своје име и у име колега из Института, од којих су неки присутни и овдје. Институт за српскохрватски језик у Београду има неколико стручњака који су се бавили, а који се и сада баве, изучавањем говора Црне Горе. На њихово ангажовање на тим пословима треба и даље рачунати.

Институт је једна од најстаријих организација за лингвистичка истраживања у Југославији. Његови програми су од значаја за цијело српскохрватско језичко подручје, не само по великом Речнику српскохрватског књижевног и народног језика, већ и по другим пројектима. Овдје бих од њих поменуо само Српски дијалектолошки зборник, који је студијом Александра Белића *Дијалекти источне и јужне Србије*, тј. својим I књигом 1905. године, у ствари започео савремена дијалектолошка истраживања на српскохрватском језику. У Зборнику је (ове године излази из штампе његова XXIX књига) објављен и велики број радова о говорима Црне Горе, боље речено — у овој публикацији објављене су скоро све монографије говора Црне Горе, а надамо се да ће их бити и убудуће. Низ расправа о говорима са овог подручја објавио је и Јужнословенски филолог, публикација коју такође издаје Институт.

Црногорској академији наука и умјетности честитам десетогодишњи јубилеј, а овом скупу још једном желим успјешан рад.